

Monumentnummer*: 517377

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 5 november 2001
Kadaster deel/nr: 7855/53

Monumentnaam**

Wester Enzelens

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Garrelsweer	Loppersum	Groningen

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Wijmersweg	2		9918 PA	Garrelsweer		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Loppersum	F			725

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

DWARSHUISBOERDERIJ met aangebouwde BIJSCHUUR, genaamd `Wester Enzelens'. Deze naam werd in 1983 aan de boerderij gegeven; de boerderij is vernoemd naar de terp gelegen aan de achterzijde van de boerderij die in 1880-1885 werd afgegraven. De boerderij werd in 1883 ontworpen door architect Oeds de Leeuw Wieland uit Loppersum in opdracht van J. Kraak in een Ambachtelijk-Traditionele stijl met Eclectische elementen. In 1947 werden van voorhuis en hals de zesruits vensters vervangen door H-vensters met nieuw glas-in-lood. De schuur aan de noordzijde werd in 1949 gebouwd; deze komt niet voor de bescherming van rijkswege in aanmerking wegens te geringe ouderdom en te weinig architectonische waarde. In 1958 werd de hoofdschuur deels opnieuw opgetrokken en aan de noordzijde voorzien van betonramen. Tevens werden in de bijschuur nieuwe spanten geplaatst. Aan de noordzijde werden in 1972 golfplaten op de hals en de schuur gelegd en werd de bijschuur vernieuwd. Omstreeks 1980 werden in de hoofdschuur en bijschuur nieuwe schuurdeuren geplaatst.

De boerderij is opvallend gelegen aan de linkerzijde van de snelweg van Groningen naar Delfzijl op een ruim stuk grond dat deels is omhaagd en omgracht. Toen in 1957 de snelweg werd aangelegd, werd de Wijmers die voor de boerderij liep gedempt ten gunste van een afrit.

Omschrijving

DWARSHUISBOORDERIJ bestaande uit een DWARSHUIS, HALS, HOOFDSCHUUR en aangebouwde BIJSCHUUR.

Het anderhalf bouwlaag hoge, geheel onderkelderde DWARSHUIS op rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen op een gepleisterd trasraam met blokmotieven en wordt gedekt door een schilddak waarop zwarte geglazuurde Friese golfpannen; twee gemetselde schoorstenen met kap op de nokken; houten kroonlijst. De gevels worden geleed door getoogde H- vensters met een decoratieve gepleisterde omlijsting.

De entree bevindt zich in de middenrisaliet, omlijst door gepleisterde pilasters met blokmotieven, van de voorgevel (westzijde). De entree bestaat uit twee houten paneeldeuren waarin decoratieve gietijzeren panelen en getoogd bovenlicht; vijf treden hoge natuurstenen stoep; in de linker gevelsteen `J.K. 18', in de rechter `M.H. 83'. Boven de entree is de gevel doorgetrokken; twee openslaande houten deuren waarin glas met halfronde bovenlichten, waarvoor een bloembak met decoratieve gietijzeren rand. Aan weerszijden van de entree twee H-vensters, twee getoogde zaadvensters en in het trasraam twee getoogde keldervensters.

Aan de noordzijde drie H-, drie zaad- en drie keldervensters.

Aan de oostzijde is de hals aangebouwd.

Aan de zuidzijde drie H-, drie zaad- en drie keldervensters.

De HALS op rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen en wordt gedekt door een zadeldak waarop zwarte Hollandse pannen (aan de noordzijde niet-originele golfplaten); twee gemetselde schoorstenen; houten kroonlijst. De gevels worden geleed door getoogde H-vensters onder een strek.

In de westgevel zowel links als rechts een getoogd H-venster. Aan de noordzijde twee H-vensters. Aan de zuidzijde twee H-vensters en een houten paneel deur waarin een gietijzeren paneel met getoogd bovenlicht; gemetselde stoep afgedekt met granito.

De HOOFDSCHUUR op rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen en wordt gedekt door een schilddak met wolfeind waarop zwarte Hollandse pannen (aan de noordzijde niet-originele golfplaten); houten uilebord, makelaars en gootlijst; goot op klossen; muurankers; gemetselde schoorsteen met kap op het dakvlak aan de noordzijde.

Aan de noordzijde in de eerste krimp een houten paneel deur waarin een gietijzeren paneel met getoogd tweeruits bovenlicht en een getoogd H-venster met tweeruits bovenlicht, alle onder strek. In de tweede krimp aan de voorzijde een getoogd venster onder rollaag; aan de zijkant drie getoogde zesruits vensters onder rollaag en niet-originele betonvensters.

In de achtergevel (oostzijde) twee niet-originele schuurdeuren, centraal een opgeklampte houten schuur deur onder strek waarboven een gevelsteen waarin gegraveerd `J. Kraak M. Hofstede gebouwd 1983'; drie getoogde vierruits vensters en vijf getoogde tweeruits zaadvensters, alle onder strek.

Aan de zuidzijde een niet-origineel vensters. In de krimp aan de voorzijde een staand zesruits venster onder strek;

aan de zijkant acht getoogde vierruits vensters onder rollaag en een houten latwerk voor sier- en leibessen. Aan deze zijde is de bijschuur aangebouwd.

De aangebouwde BIJSCHUUR op rechthoekige plattegrond is opgetrokken in rode baksteen en wordt gedekt door een schilddak met wolfeinden waarop zwarte Hollandse pannen; goot op klossen; houten makelaars en uileborden; twee houten windwijzers; muurankers. Aan de westzijde twee getoogde vierruits vensters onder rollaag. Aan de noordzijde een niet-originele schuurdeur en een getoogde opgeklampte houten deur onder strek. Aan de oostzijde vier getoogde vierruits vensters onder rollaag. Aan de zuidzijde een opgeklampte houten deur en vier getoogde vierruits vensters onder rollaag.

In het INTERIEUR zijn ondermeer van belang: de decoratieve plafonds van papiermaché, in de rechter voorkamer de marmeren schouw waarboven pilasters, in de hal de tochtdeuren en tegelvloer met diamantkopmotief.

Waardering

Dwarshuisboerderij met aangebouwde bijschuur van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een dwarshuisboerderij uit 1883 in de provincie Groningen
- vanwege de sobere vormgeving en bijzondere detaillering
- vanwege de redelijke mate van gaafheid van zowel exterieur als delen van het interieur
- als vroeg voorbeeld van het oeuvre van architect Oeds de Leeuw Wieland
- vanwege de zeer beeldbepalende en opvallende ligging langs de snelweg van Groningen naar Delfzijl

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)